Analiza promjena pozicija financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Podravka d.d.

Vušković, Lara

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:249756

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA PROMJENA POZICIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA PODRAVKA D. D.

Mentorica:

mr. Ivana Perica

Studentica:

Lara Vušković, 4126378

Split, rujan 2017.

SADRŽAJ:

1.UVOD 3

1.1.Definiranje problema istraživanja 3

1.2.Ciljevi rada. 3

1.3.Metode rada 3

1.4.Struktura rada 4

2.STRUKTURA I SADRŽAJ TEMELJNIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA 5

2.1.Temeljni financijski izvještaji 5

2.2.Struktura temeljnih financijskih izvještaja 5

2.2.1.Izvještaj o financijskom položaju (bilanca) 6

2.2.2.Račun dobiti i gubitka 6

2.2.3.Izvještaj o novčanim tokovima 7

2.2.4.Izvještaj o promjeni kapitala 9

2.2.5. Izvještaj o promjeni kapitala 7

2.2.6. Bilješke uz financijski izvještaj 7

3.POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA…… …12

3.1. Vertikalna analiza 12

3.2. Horizontalna analiza 12

3.3. Analiza financijskih izvještaja pomoću pokazatelja 133

4.PRIMJENA ANALIZE PROMJENA POZICIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PODUZEĆU PODRAVKA D.D. KOPRIVNICA 20

4.1.Osnovni podaci o poduzeću Podravka d.d. 20

4.2. Horizontalna analiza poduzeća Podravka d.d. 20

4.3. Vertikalna analiza poduzeća Podravka d.d. 28

5.ZAKLJUČAK 31

LITERATURA 32

POPIS GRAFOVA I POPIS TABLICA 33

SAŽETAK 34

SUMMARY 34

1. UVOD

1.1. Definiranje problema istraživanja

Provedba analize financijskih izvješća je nužna za razumijevanje poslovanja poduzeća. Analiza financijskih izvješća daje uvid u moguće daljnje poslovanje, te prikazuje sadašnje ekonomsko stanje poduzeća. Financijska izvješća su namijenjena unutarnjim i vanjskim korisnicima. Glavna financijska izvješća čine bilanca, računi dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom tijeku, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama glavnice, te bilješke uz financijska izvješća. Problem istraživanja ovog rada predstavlja važnost analize financijskih izvještaja i promjena na pozicijama financijskih izvještaja za planiranje i nadzor poslovanja.

1.2. Ciljevi rada

Cilj rada je objasniti računovodstvene postupke analize promjena pozicija financijskih izvještaja na praktičnom primjeru, odnosno na primjeru poduzeća Podravka d.d. Sama analiza se radi kako utvrdilo u kojem se smjeru kreće poslovanje poduzeća.

1.3. Metode rada

Prilikom izrade završnog rada biti će korištene :

- metoda analize i sinteze – metoda sinteze podrazumijeva objedinjavanja jednostavnijih činjenica u složene, dok metoda analize podrazumijeva raščlanjivanje od složenog prema jednostavnom.
- metoda komparacije - je metoda koja proučava iskustva drugih i uspoređuje ih kako bi se uočile sličnosti i razlike.
- metoda deskripcije - je metoda koja podrazumijeva opisivanje činjenica.

1.4. Struktura rada

Rad sadrži pet dijelova. U prvom uvodnom dijelu biti će definiran problem istraživanja, ciljevi rada, te metode i struktura rada. Drugi dio rada se odnosi na strukturu i sadržaj temeljnih financijskih izvještaja. U trećem dijelu biti će prikazani postupci analize

financijskih izvještaja. Sljedeće poglavlje tj. četvrto odnosi se na primjenu analize promjena pozicija financijskih izvještaja na poduzeću Podravka d.d. Koprivnica.

U posljednjem, petom dijelu rada, zaključku, donijeti su zaključi prema rezultatima dobivenim analizom. Na kraju rada se nalazi tablica i grafova korištenih u radu, kao i popis korištene literature.

2. STRUKTURA I SADRŽAJ TEMELJNIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Temeljni financijski izvještaji

„Temeljni financijski izvještaji pružaju informacije o poduzeću, njihovoj imovini, obvezama, glavnici, prihodima i rashodima, te uključujući njihove dobitke i gubitke, promjenama glavnice, te novčanim tokovima poduzeća“[1]. Korisnici financijskog izvještavanja se dijele na interne i eksterne. Financijskim izvještajima omogućavaju se informacije o financijskom položaju poduzeća, dakle o stanju imovine i njenih izvora, o financijskoj uspješnosti poduzeća, o novčanim tijekovima i o promjena stanja glavnice. Da bi financijski izvještaji udovoljili svojoj svrsi moraju biti pouzdani, razumljivi, usporedivi i sastavljeni u skladu sa računovodstvenim načelima i standardima.[2]

Financijski izvještaji predstavljaju glavni izvor informacija na temelju kojih se donose temeljne odluke. Zakon o računovodstvu (NN 78/15),(134/15),(120/16) koji se primjenjuje od 01. siječnja 2017. propisuje upotrebu sljedećih standarda financijskog izvještavanja.

- HSFI – mikro poduzetnici, makro poduzetnici i srednji poduzetnici
- MSFI – subjekti od javnog interesa i veliki poduzetnici

2.2. Struktura temeljnih financijskih izvještaja

Godišnja financijska izvješća (GFI) prema Zakonu o računovodstvu čine[3]:

1. bilanca
2. račun dobiti i gubitka
3. izvještaj o novčanom tijeku
4. izvještaj o promjenama kapitala
5. bilješke uz financijski izvještaj
6. izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

[1] Narodne novine (2009): MRS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 136
[2] Dečman, N. (2012): Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH, Ekonomski pregled, 63 (7-8) 448.
[3] Narodne novine (2016): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 120.

2.2.1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)

Bilanca ili izvještaj o financijskom položaju je financijski izvještaj koji pokazuje stanje imovine i izvore imovine na određeni dan. Bilanca se sastoji dvije strane: od aktive (imovina) i pasive (glavnica i obveze). Te dvije strane moraju uvijek biti u ravnoteži. U Hrvatskoj se aktiva razvrstava po načelu rastuće likvidnosti, a pasiva po načelu opadajući ročnosti. Imovina bilance predstavlja ukupnu vrijednost resursa kojima poduzetnik raspolaže s ciljem ostvarivanja gospodarske aktivnosti. Razlikuje se dugotrajna i kratkotrajna imovinu.

Tablica 1.: Skraćeni prikaz bilance

AKTIVA (imovina)	PASIVA (kapital+obveze)
KRATKOTRAJNA IMOVINA	KRATKOROČNE OBVEZE
DUGOTRAJNA IMOVINA	DUGOROČNE OBVEZE
	KAPITAL

Izvor: Žager, K. :Analiza financijskih izvještaja, Masmedia Zagreb, Zagreb, 1999., str. 42.

Dugotrajna imovina ima sljedeće oblike: nematerijalna, materijalna, financijska i potraživanja Kratkotrajna imovina ima sljedeće oblike: zalihe, potraživanja, financijska i novac.

U izvještaj o financijskom položaju uključuju se[4]

a) nekretnine, postrojenja i oprema,

b) ulaganja u nekretnine,

c) nematerijalna imovina,

d) financijska imovina, bez iznosa iskazanih pod točkom (e), (h) i (i),

e) ulaganja obračunana metodom udjela,

f) biološka imovina,

g) zalihe,

h) potraživanja od kupaca i ostala potraživanja,

i) novac i novčani ekvivalenti,

j) ukupna imovina razvrstana u portfelj namijenjen prodaji i imovina u sastavu grupe namijenjene otuđenju razvrstana u portfelj namijenjen prodaji u skladu s MSFI-jem 5 »Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja«,

k) obveze prema dobavljačima i ostale obveze,

l) rezerviranja,

[4] Narodne novine (2009): MRS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 136

m) financijske obveze, bez iznosa prikazanih pod točkom (k) i (l),

n) obveze i imovina po osnovi tekućih poreza kako su definirani u MRS-u 12 »Porezi na dobit« o) odgođene porezne obveze i odgođena porezna imovina kako su definirani u MRS-u 12 p) obveze uključene u skupine za otuđenje i razvrstane u portfelj namijenjen prodaji u skladu s MSFI-jem 5,

r) manjinski udjeli iskazani u kapitalu i

s) izdani kapital i rezerve koji pripadaju vlasnicima matice

2.2.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj koji pokazuje uspješnost poslovanja nekog poduzeća, odnosno jeli poduzeće u određenom vremenskom razdoblju poslovalo s dobiti ili gubitkom. Elementi računa dobiti i gubitka čine prihodi, rashodi i financijski rezultat. Razlika prihoda i rashoda predstavlja financijski rezultat poslovanja. Ukoliko su ostvareni prihodi veći ostvarenih rashoda poduzeće je poslovalo s dobiti a ukoliko su ostvareni prihodi manji od ostvarenih rashoda poduzeće je ostvarilo gubitak. Tablica 2 prikazuje podjelu prihoda i rashoda.

Tablica 2.: Skraćeni prikaz prihoda i rashoda

UKUPNI PRIHODI			UKUPNI RASHODI		
POSLOVNI	FINANCIJSKI	IZVANREDNI	REDOVNI		IZVANREDNI
			POSLOVNI	FINANCIJSKI	

Izvor: Žager, K.: Analiza financijskih izvještaja, Masmedia Zagreb, Zagreb, 1999;str. 47.

2.2.3 Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima predstavlja izvještaj koji pokazuje izvore pribavljanja kao i način upotrebe novca. „Prilikom sastavljanja izvješća u obzir se, zapravo uzimaju promjene na novcu i novčanim ekvivalentima. Novčane ekvivalente čine kratkotrajna ulaganja čiji rok dospijećanije duži od tri mjeseca.“[5] O izvješću o novčanim tokovima posebno govori MRS 7. Prema navedenom standardu, izvještaj o novčanim tokovima trebao bi pokazivati novčane tokove tijekom razdoblja. Izvještaj o novčanim tokovima može se sastaviti po direktnoj i indirektnoj metodi.

„Prema direktnoj metodi objavljuje se ukupni primitci i ukupni izdatci novaca razvrstani po osnovnim aktivnostimaposlovnim, investicijskim i financijskim, a kod indirektne metode

[5] Žager, K., Žager, L. (1999) Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 57

poslovne aktivnosti neiskazuju se kao bruto primitci i bruto izdaci novca, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode.“[6]

2.2.4 Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Ukupna sveobuhvatna dobit se odnosi na promjene kapitala tijekom razdoblja koje su proizašle iz transakcija i drugih događaja, osim promjena koje su proizašle iz transakcija sa vlasnicima u njihovom svojstvu vlasnika.[7] „Informacije koje treba prezentirati u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti[8]:

(a) prihodi,

(b) financijski troškovi,

(c) udio u dobiti ili gubicima pridruženih društava i zajedničkih pothvata obračunanih metodom udjela,

(d) porezni rashod,

(e) jedan iznos koji je zbroj: (i) dobiti ili gubitka nakon poreza proizašlog iz prestanka poslovanja i (ii) dobiti ili gubitka nakon poreza priznat mjerenjem fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje ili prilikom otuđenja imovine ili skupine, odnosno skupina za otuđenje koje čine ukinuti dio poslovanja,

(f) dobit ili gubitak,

(g) svaki sastavni dio ostale sveobuhvatne dobiti razvrstan po vrsti, bez iznosa pod (h),

(h) udjel u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pridruženih društava i zajedničkih pothvata obračunanih metodom udjela i

(i) ukupnu sveobuhvatnu dobit“.

---

[6] Žager, K., Žager, L. (1999) Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 60
[7] Narodne novine (2009): Međunarodni računovodstveni standardi, MRS 1; Prezentiranje financijskih izvještaja, Narodne novčine d.d., Zagreb, br. 136.
[8] Narodne novine (2009): Međunarodni računovodstveni standardi, MRS 1; Prezentiranje financijskih izvještaja, Narodne novčine d.d., Zagreb, br. 136.

2.2.5 Izvještaj o promjeni kapitala

Pruža informacije o strukturi i promjena kapitala društva na kraju izvještajnog razdoblja u odnosu na početak razdoblja. Izvještaj o promjenama kapitala sadržava promjene[9]:

• uloženog kapitala

• zarađenog kapitala

• izravne promjene u kapitalu (mimo računa dobiti i gubitka).

Pozicije Izvještaja o promjenama kapitala koje izravno utječu na promjenu vrijednosti kapitala su[10]:

• revalorizacija dugotrajne nematerijalne imovine

• revalorizacija dugotrajne materijalne imovine

• rezerve fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju

• tekući i odgođeni porezi (dio)

• učinkovita zaštita novčanog toka

• promjene računovodstvenih politika

• ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja

• tečajna razlika s naslova neto ulaganja u inozemno poslovanje

• ostale promjene kapitala.

2.2.6 Bilješke uz financijski izvještaj

Bilješke sadrže informacije kao dopunu onima koje su prezentirane u bilanci, izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, odvojenom računu dobiti i gubitka (ako se prezentira), izvještaju o

[9] Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji,Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86/15

[10] Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji,Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86/15

promjeni kapitala i izvještaju o novčanim tokovima.[11] Bilješke su neophodne kako bi se bolje razumjeli financijski izvještaji.

„Poduzetnik treba objaviti u bilješkama[12]:

1. naziv, adresu poduzetnika, pravni oblik poduzetnika, državu osnivanja (ako nije objavljeno drugdje),

2. opis vrste poslovanja poduzetnika i glavne aktivnosti,

3. informaciju o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja,

4. sažetak značajnih računovodstvenih politika,

5. informacije prema zahtjevima Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja koje nisu predočene u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjeni kapitala i izvještaju o novčanom toku,

6. broj i nominalnu vrijednost, ili ako ona nije dostupna knjigovodstvenu vrijednost dionica,

7. ako postoji više klasa dionica, broj i nominalna vrijednost ili ako ona nije dostupna, knjigovodstvenu vrijednost dionica svake klase dionica,

8. postojanje svih potvrda o sudjelujućim interesima, konvertibilnim zadužnicama ili sličnim vrijednosnim papirima, zajedno s podacima o njihovom broju i pravima koja se po njima priznaju,

9. iznos predujmova i kredita odobrenih članovima administrativnih, upravnih i nadzornih tijela poduzetnika, zajedno s podacima o kamatama, stopama, glavnim uvjetima i otplaćenim iznosima, te obvezama preuzetim u njihovo ime po osnovi bilo kakvih garancija prikazan u ukupnom iznosu za svaku kategoriju,

10. iznos dividendi,

11. osnovu mjerenja i procjene stavaka financijskih izvještaja,

12. iznos kumulativnih povlaštenih dividendi koji nije priznat,

[11] Narodne novine (2009): Međunarodni računovodstveni standardi, MRS 1; Prezentiranje financijskih izvještaja, Narodne novčine d.d., Zagreb, br. 136.
[12] Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji,Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86/15

13. iznos obveza poduzetnika koji dospijevaju na plaćanje nakon više od pet godina, kao i ukupna zaduženja poduzetnika pokrivena vrijednosnim jamstvima poduzetnika zajedno s vrstom i oblikom jamstva. Ova informacija se obvezno objavljuje odvojeno za svaku stavku obveza,

14. pregled nedovršenih sudskih sporova,

15. za stavke uključene u financijski izvještaj koje jesu ili su izvorno bile izražene u stranoj valuti poduzetnik objavljuje temelj konverzije u izvještajnoj valuti,

16. iznos naknade članovima administrativnih upravnih i nadzornih tijela,

17. informacije o ključnim pretpostavkama u vezi s budućnošću poslovanja te procjenu neizvjesnosti na datum bilance koje stvaraju veliki rizik,

18. sve ono što je zahtijevano ostalim primijenjenim Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja.“

3. POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

„Postupci analize financijskih izvještaja obuhvaća čitav niz postupaka utemeljenih na raščlanjivanju i uspoređivanja.“[13] „Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se ti podaci pretvaraju u upotrebljive informacije koje koriste funkcije upravljanja.“[14]Temeljni elementi i postupci analize mogu se podijeliti u tri skupine:

- komparativni financijski izvještaji – horizontalna analiza
- strukturni financijski izvještaji – vertikalna analiza
- financijski pokazatelji

Komparativni financijski izvještaji omogućavaju provedbu horizontalne analize u kontekstu uspoređivanja.

Horizontalnom analizom se nastoji uočiti tendencija i dinamika promjena postojećih pozicija temeljnih financijskih izvještaja, te na temelju tih izvješćaja se prosuđuje uspješnost poslovanja promatranog poduzeća.

Vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja.

„Analiza financijskih izvještaja osim analize povijesnih podataka teži i ka budućnosti, osobito naglašavanju onih dijelova poslovanja koji su usmjereni prema sigurnosti i uspješnosti poslovanja“[15].

3.1. Vertikalna analiza

„Vertikalna analiza je ona u kojoj se jedna pozicija iz financijskog izvještaja uzima kao konstanta, te se uspoređuje postotni odnos svih ostalih varijabli, tj. podataka iz izvještaja u odnosu na uzetu konstantnu varijablu. Dakle, to je usporedba pojedine pozicije iz financijskih izvještaja s povezanim pozicijama u istom razdoblju. Omogućava uvid u strukturu izvještaja.“[16]

[13]Čular, M. (2013/2014): Analiza financijskih izvještaja; nastavni materijal, Ekonomski fakultet u Splitu str. 44
[14] Bolfek, B., Stanić, M., & Knežević, S. (2012). Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues, 25(1), 146
[15] Šlibar, D. (2010). Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja. Računovodstvo i porezi u praksi, 5, str 1.
[16]Čular, M. (2013/2014): Analiza financijskih izvještaja; nastavni materijal, Ekonomski fakultet u Splitu str. 55

3.2. Horizontalna analiza

„Horizontalna analiza je analiza postotne promjene pozicija u financijskim izvještajima kroz duže vremensko razdoblje – dinamika. Postupak određivanja postotka povećanja – smanjenja vrijednosti neke pozicije financijskog izvještaja u sukcesivnom vremenskom razdoblju u odnosu na bazno razdoblje.“[17]

3.3. Analiza financijskih izvještaja pomoću pokazatelja

Analiza financijskih izvještaja omogućava informacijsku podlogu za potrebu upravlja poslovanjem i za nadzor nad poslovanjem. Jedan od najučestalijih postupaka u analizi financijskih izvještaja je analiza putem pokazatelja. „Pokazatelj je racionalan ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s nekom drugom ekonomskom veličinom.“[18]

Osnovne skupine pokazatelja u analizi financijskih izvještaja su:

- pokazatelji likvidnosti
- pokazatelji zaduženosti
- pokazatelji aktivnosti
- pokazatelji ekonomičnosti
- pokazatelji profitabilnosti
- pokazatelji investiranja

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća da podmiri kratkoročne obveze. Najčešći pokazatelji likvidnosti jesu:

- koeficijent trenutne likvidnosti
- koeficijent ubrzane likvidnosti
- koeficijent tekuće likvidnosti
- koeficijent financijske stabilnosti.

„Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, odnosno novčanim sredstvima. Poželjno je da koeficijent trenutne

[17]Čular, M. (2013/2014): Analiza financijskih izvještaja; nastavni materijal, Ekonomski fakultet u Splitu str. 55
[18]Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 171

likvidnosti nebude manji od 10%.“[19] Koeficijent trenutne likvidnosti se računa na sljedeći način:

koeficijent trenutne likvidnosti=novac/kratkoročne obveze (1)

„Koeficijent ubrzane likvidnosti pokazuje ima li poduzeće dovoljno kratkoročnih sredstava za podmirenje dospijelih obveza, bez da prodaje zalihe. Poželjna vrijednost pokazatelja je 1, a prepoučena minimalna vrijednost iznosi 0,9.“[20] Koeficijent ubrzane likvidnosti se računa na sljedeći način:

koeficijent ubrzane likvidnosti=(novac+potraživanja)/kratkoročne obveze (2)

„Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje da li je poduzeće sposobno podmiriti tekuće obveze iz svoje tekuće aktive. Pokazatelj bi trebao biti veći od 2, odnosno kratkotrajna imovina bi trebala biti dvostruko veća od kratkoročnih obveza. To je vrlo važno zato što postoje rizici unovčavanja kratkotrajne imovine.“[21] Koeficijent tekuće likvidnosti se računa na sljedeći način:

koeficijent tekuće likvidnosti=kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze (3)

„Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje u kojem omjeru se dugotrajna imovina financira iz dugoročnih izvora. Pokazatelj mora biti manji od 1 jer poduzeća mora dio svoje kratkotrajne imovine financirati iz dugoročnih izvora. Dakle što je vrijednost ovog pokazatelja manja, to je likvidnost i financijska stabilnost veća. Ako je pokazatelj veći od 1 znači da poduzeća dio svoje dugotrajne imovine financira iz kratkoročnih izvora.“[22] Koeficijent financijske stabilnosti se računa na sljedeći način:

koeficijent financijske stabilnosti=dugotrajna imovina/(glavnica+dugoročne obveze) (4)

Pokazatelji zaduženosti pokazuju koliko se imovine financiralo iz tuđih izvora. Najučestaliji pokazatelji zaduženosti jesu:

- koeficijent zaduženosti
- koeficijent vlastitog financiranja
- koeficijent financiranja
- pokriće troškova kamata

[19] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.63
[20] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.64
[21] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.64,65
[22] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.66

- faktor zaduženosti
- stupanj pokrića I
- stupanja pokrića II

„Koeficijent zaduženosti pokazuje do koje mjere poduzeće koristi zaduživanje odnosno koliki je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Što je veći odnos duga i imovine, veći je financijski rizik, a što je manji, niži je financijski rizik. Vrijednost koeficijent zaduženosti trebala bi biti do 50%.“[23] Koeficijent zaduženosti se računa na sljedeći način:

koeficijent zaduženosti=ukupne obveze/ukupna imovina (5)

„Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliko se imovine financiralo iz vlastitih izvora (glavnice). Smatra se da poduzetnik nije prekomjerno zadužen ako je udio kapitala u izvorima sredstava 50%.“[24] Koeficijent vlastitog financiranja računa se na sljedeći način:

koeficijent vlastitog financiranja=ukupne obveze/ukupna imovina (6)

„Koeficijent financiranja pokazuje odnos duga i glavnice. Ako je ovaj koeficijent veći od 1 znači da poduzeće intenzivnije koristi financijsku polugu.“[25] Koeficijent financiranja računa se na sljedeći način:

koeficijent financiranja=ukupne obveze/glavnica (7)

„Pokriće troškova kamata pokazuje dinamičku zaduženost jer se dug razmatra s aspekta mogućnosti njegova podmirenja, tj. pokazuje koliko su puta kamate pokrivene ostvarenim iznosom dobiti prije poreza i kamata. Ako je pokriće veće, zaduženost je manja.“[26] Pokriće troškova kamata računa se na sljedeći način:

pokriće troškova kamata=dobit prije poreza i kamata/kamata (8)

„Faktor zaduženosti pokazuje broj godina potrebnih za pokriće postojećih obveza ako se poslovanje nastavi s jednakim pozitivnim rezultatima. Kao granična mjera najčešće se uzima pet godina.“[27] Faktor zaduženosti se računa na sljedeći način:

faktor zaduženosti=ukupne obveze/zadržana dobit+amortizacija (9)

[23] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.67,68
[24] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.70
[25] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.71
[26] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.73
[27] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.75,76

„Stupanj pokrića I pokazuje stupanj financiranja dugotrajne imovine iz dugoročnih izvora. Vrijednost ovog pokazatelja ne bi trebala prelaziti vrijednost 1. Što je vrijednost niža od 1 to je pokazatelj bolji.“[28] Stupanj pokrića I računa se na sljedeći način:

stupanj pokrića I=vlastiti kapital/dugotrajna imovina (10)

„Stupanj pokrića II pokazuje pokrivenost dugotrajne imovine glavnicom i dugoročnih obveza.“[29] Stupanj pokrića II ne bi trebao biti veći od 1,a računa se na sljedeći način:

stupanj pokrića II=(glavnica+dugoročne obveze)/dugotrajna imovina (11)

Pokazatelji aktivnosti pokazuju jeli poduzeće upotrebljava svoje resurse efikasno, odnosno kojom brzinom obrće svoja sredstva. Pokazatelji aktivnosti poznati su pod nazivom koeficijenti obrtaja. Najučestaliji pokazatelji aktivnosti su:

- koeficijent obrta ukupne imovine
- koeficijent obrta kratkotrajne imovine
- koeficijent obrta potraživanja
- trajanje naplate potraživanja
- koeficijent obrta zaliha
- dani vezivanja zaliha

„Koeficijent obrta ukupne imovine pokazuje koliko se puta ukupna imovina tvrtke obrne u tijeku jedne godine, tj. koliko tvrtka uspješno koristi imovinu s ciljem ostvarivanja prihoda.“[30] Koeficijent obrta ukupne imovine računa se na sljedeći način:

koeficijent obrta ukupne imovine=ukupni prihod/ukupna imovina (12)

„Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje koliko puta se kratkotrajna imovina neke tvrtke obrne u tijeku jedne godine, odnosno mjeri relevantna efikasnost kojom poduzeće rabi kratkotrajnu imovinu za ostvarivanje prihoda.“[31] Koeficijent obrta kratkotrajne imovine računa se na sljedeći način:

koeficijent obrta kratkotrajne imovine=ukupni prihod/kratkotrajna imovinu (13)

[28] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.78
[29] Žager K., Žager L. (1999)Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.79
[30] Čular, M. (2013/2014):AFI; autorski materijal, Ekonomski fakultet Split, str. 63
[31] Čular, M. (2013/2014):AFI; nastavni materijali, Ekonomski fakultet Split, str. 63

„Koeficijent obrta potraživanja stavlja u omjer prihod od prodaje sa stanjem na kontu potraživanja, tj. pomoću koeficijenta obrta potraživanja moguće je utvrditi i prosječno trajanje naplate potraživanja.“[32] Koeficijent obrta potraživanja računa se na sljedeći način:

koeficijent obrta potraživanja=prihod od prodaje/potraživanje (14)

„Trajanje naplate potraživanja mjeri dužinu vremena potrebnog za pretvaranje prosječne prodaje u novac. Što je vrijednost ovog pokazatelja niža znači da poduzeće uspješno naplaćuje svoja potraživanja.“[33] Trajanje naplate potraživanja računa se na sljedeći način:

trajanje naplate potraživanja=broj dana razdoblja/koeficijent obrta potraživanja (15)

„Koeficijent obrta zaliha pokazuje prosječan broj dana potrebnih da se prosječne zalihe prodaju, tj. pretvore u potraživanja. Manji broj dana za poduzetnika je povoljniji, a veći nepovoljniji.“[34] Koeficijent obrta zaliha računa se na sljedeći način:

koeficijent obrta zaliha=troškovi za prodano/zalihe (16)

„Dani vezivanja zaliha predstavljaju prvi dio procesa pretvaranja robe ili proizvoda u novac, tvz. ciklusa gotovine.“[35] Dani vezivanja zaliha računa se na sljedeći način:

dani vezivanja zaliha=broj dana u godini/koeficijent obrta zaliha (17)

Pokazatelji ekonomičnosti pokazuju koliko poduzeće ostvaruje prihoda i po novčanoj jedinici rashoda. Pokazatelji ekonomičnosti bi trebali biti što veći, tj. barem veći od 1. Najučestaliji pokazatelji su:

- ekonomičnost ukupnog poslovanja
- ekonomičnost prodaje-poslovanja
- ekonomičnost financiranja
- ekonomičnost izvanrednih aktivnosti

„Ekonomičnost ukupnog poslovanja utvrđuje se stavljanjem u odnos ukupnog prihoda i ukupnih rashoda.“[36] Ekonomičnost ukupnog poslovanja računa se na sljedeći način:

ekonomičnost ukupnog prihoda=ukupni prihod/ukupni rashod (18)

[32] Čular, M. (2013/2014):AFI; nastavni materijali, Ekonomski fakultet Split, str. 63
[33] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.62
[34] Čular, M. (2013/2014):AFI; nastavni materijali, Ekonomski fakultet Split, str. 63
Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.64
[35] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.65
[36] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.69

„Ekonomičnost prodaje – poslovanja izračunava se stavljanjem u odnos prihoda od prodaje i rashoda od prodaje.“[37] Ekonomičnost poslovanja računa se na sljedeći način:

ekonomičnost poslovanja=prihod od prodaje/rashod od prodaje (19)

Ekonomičnost financiranja računa se na sljedeći način:

ekonomičnost financiranja=financijski prihod/financijski rashod (20)

„Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti izračunava se stavljanjem u odnos izvanrednih prihoda i izvanrednih rashoda jer je potrebno ostvariti prihode iz izvanrednih aktivnosti za pokriće nastalih rashoda ovih aktivnosti.“[38] Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti računa se :

ekonomičnost izvanrednih aktivnosti=izvanredni prihod/izvanredni rashod (21)

Pokazatelji profitabilnosti pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja poduzeća. Pokazatelji profitabilnosti mjere sposobnost poduzeća da ostvari određenu razinu dobiti u odnosu prema prihodima, imovini ili kapitalu. Najučestaliji pokazatelji profitabilnosti su:

- marža profita
- rentabilnost imovine
- rentabilnost glavnice

„Neto profitna marža ukazuje na sposobnost managementa u vođenju poduzeća.“[39] Marža profita računa se na sljedeći način:

neto profitna marža=neto dobit/ukupni prihod (22)

„Rentabilnost imovine (ROA) je indikator uspješnosti korištenja imovine u stvaranju dobiti. Ovaj pokazatelj pokazuje kolika je intenzivnost imovine poduzeća.“[40] ROA se računa na sljedeći način:

ROA=dobiti prije poreza i kamata/ukupna imovina (23)

„Rentabilnost glavnice (ROE) govori o rentabilnosti investiranja u dionice ili udjele poduzeća, tj. pokazuje koliki je povrat na uloženi kapital.“[41] Poželjno je da je rentabilnost glavnice što veći. ROE se računa na sljedeći način:

[37] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.69,70
[38] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.72
[39] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.73
[40] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.73,74
[41] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.74,75

ROE=neto dobit/glavnica (24)

Pokazatelji investiranja pokazuju uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Najučestaliji pokazatelji investiranja su:

- dobit po dionici
- dividenda po dionici
- odnos isplate dividendi
- ukupna rentabilnost dionice
- dividenda rentabilnosti dionice

„Dobit po dionici prikazuje odnos neto dobiti i broj dionica, odnosno izražava iznos dobiti ostvarene po jednoj dionici.“[42] Dobit po dionici računa se na sljedeći način:

dobit po dionici=neto dobit/broj dionica (25)

„Dividenda po dionici izražava iznos dividende koji će dioničar dobiti za svaku dionicu koju posjeduje.“[43] Dividenda po dionici računa se na sljedeći način:

dividenda po dionici=dio neto dobiti za dividende/broj dionica (26)

„Odnos isplate dividendi obuhvaća odnos dividende po dionici i dobiti po dionici. U pravilu je taj pokazatelj manji od 1.“[44] Odnos isplate dividendi računa se na sljedeći način:

odnos isplate dividendi=dividenda po dionici/dobit po dionici (27)

„Ukupna rentabilnost dionice stavlja u omjer dobit po dionici i tržišnu cijenu dionice, s naglaskom da vlastiti kapital nije iskazan po knjigovodstvenoj, već po tržišnoj vrijednosti.“[45] Ukupna rentabilnost dionica računa se na sljedeći način:

ukupna rentabilnost dionica=dobit po dionici/tržišna cijena dionice (28)

Dividendna rentabilnost dionice računa se na sljedeći način:

dividendna rentabilnost dionice=dividenda po dionici/tržišna cijena dionice (29)

[42] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.75
[43] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.76
[44] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.76
[45] Žager, K., Žager, L.(1999), Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.78,79

4. PRIMJENA ANALIZE PROMJENA POZICIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PODUZEĆU PODRAVKA D.D. KOPRIVNICA

4.1. Osnovni podaci o poduzeću Podravka d.d.

Podravka je uspješna kompanija na prostoru istočne, jugoistočne i srednje Europe. Svi proizvodi su dio tri osnovna segmenta proizvodnje, a to su: prehrana, piće i farmaceutika. Najpoznatije Podravkine marke na današnjem tržištu su: Vegeta, Podravka juhe, Lino, Fant, Eva, Dolcela, Studena, Studenac i brojne druge.

Vizija poduzeća Podravka glasi: „Posvećeni smo poboljšanju svakodnevne kvalitete života naših potrošača, kupaca i zaposlenika putem inovativnosti i internacionaliziranosti.[46]“ Misija poduzeća Podravke glasi:“Nudimo inovativno kulinarsko iskustvo i zdrava životna rješenja za Vas.[47]“

4.2. Horizontalna analiza poduzeća Podravka d.d.

„Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka i promjena tih svota tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća).“[48]

„Horizontalna analiza se provodi na temelju usporedbi nekoliko razdoblja. Kod horizontalne analize iz navedenog je jasno kako je vrijeme osnovni pokazatelj poslovanja poduzeća. Na osnovi sagledavanja tih promjena prosuđuje se koliko je uspješno i sigurno poslovanje promatranog poduzeća.“[49] Horizontalna analiza može se računati u apsolutnom iznosu kada se samo gleda razlika tekuće godine u odnosu na prethodno i može se računati kao relativna promjena pojedine kategorije tekuće godine u odnosu na prethodnu.

U tablici 3 donosi se pregled horizontalna analize bilance (aktiva, pasiva) poduzeća Podravka d.d. za razdoblje od 2014. do 2016. godine.

---

[46] https://www.podravka.hr/kompanija/o-podravki/uvijek-sa-srcem/, datum pristupa: 26.09.2017.
[47] http://www.podravka.hr/repository/files/5/c/5c9211f4185fa738740674334d5633f2.pdf, datum pristupa: 26.09.2017.
[48] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str.93.
[49] Žager, K.,Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 159.

Tablica 3: Horizontalna analiza bilance (aktiva i pasiva) u razdoblju od 2014. do 2016. godine

Naziv pozicije	2014	2015	Horizontalna analiza (%) (2015 - 2014)	2016	Horizontalna analiza (%) (2016 - 2015)
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0	0	0	0	0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	1,530,840,895	2,498,442,677	63	2,801,246,794	12
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	270,480,208	310,801,735	15	294,005,934	-5
1. Izdaci za razvoj	11,159,230	10,175,336	-9	8,607,298	-15
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	211,075,698	249,124,385	18	235,073,636	-6
3. Goodwill	25,687,000	26,290,000	2	26,024,446	-1
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	670,379	1,504,841	124	1,024,539	-32
5. Nematerijalna imovina u pripremi	21,887,901	23,707,173	8	23,276,016	-2
6. Ostala nematerijalna imovina					
II. MATERIJALNA IMOVINA	1,202,589,246	1,937,980,492	61	2,304,443,634	19
1. Zemljište	58,797,445	355,118,207	504	327,688,310	-8
2. Građevinski objekti	696,258,216	835,540,750	20	837,745,811	0
3. Postrojenja i oprema	334,217,220	510,533,282	53	520,020,892	2
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	21,895,779	28,394,869	30	37,358,418	32
5. Biološka imovina					
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	6,259,128	65,255,352	943	32,715,902	-50
7. Materijalna imovina u pripremi	83,004,853	140,890,710	70	546,417,898	288
8. Ostala materijalna imovina	2,156,605	2,247,322	4	2,496,404	11
9. Ulaganje u nekretnine					
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	7,602,254	18,712,922	146	17,027,871	-9
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	0	0		0	
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	0	0		0	
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	2,624,403	1,221,522	-53	1,225,020	0
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	0	0		0	
5. Ulaganja u vrijednosne papire	0	12,228,960		12,117,273	-1
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	4,977,851	5,262,440	6	3,685,579	-30
IV. POTRAŽIVANJA					
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	50,169,187	230,947,528	360	185,769,354	-20
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	1,964,152,540	2,430,743,004	24	2,468,920,107	2
I. ZALIHE	813,595,923	1,007,051,721	24	958,060,249	-5
1. Sirovine i materijal	183,729,167	298,676,722	63	268,233,124	-10
2. Proizvodnja u tijeku	39,419,404	54,411,156	38	53,116,103	-2
3. Gotovi proizvodi	219,830,729	242,971,478	11	259,562,366	7

4. Trgovačka roba	160,904,253	192,669,575	20	192,683,096	0
5. Predujmovi za zalihe					
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	209,712,370	218,322,789	4	184,465,560	-16
7. Biološka imovina					
II. POTRAŽIVANJA	926,934,112	1,129,521,186	22	1,168,333,713	3
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika					
2. Potraživanja od kupaca	852,253,529	1,029,793,740	21	1,105,413,904	7
3. Potraživanja od sudjelujućih poduzetnika					
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	1,408,990	1,764,408	25	1,347,419	-24
5. Potraživanja od države i drugih institucija	32,898,264	55,847,595	70	34,604,367	-38
6. Ostala potraživanja	40,373,329	42,115,442	4	26,968,022	-36
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	3,144,487	2,292,680	-27	4,915,282	114
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika					
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima					
3. Sudjelujući interesi (udjeli)					
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi					
5. Ulaganja u vrijednosne papire	516,000	645,000	25	306,000	-53
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	2,628,487	1,432,762	-45	2,573,825	80
7. Ostala financijska imovina	0	214,918		2,035,457	847
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	220,478,018	291,877,418	32	337,610,863	16
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	13,577,118	16,564,839	22	15,560,644	-6
E) UKUPNO AKTIVA	3,508,570,553	4,945,750,520	41	5,285,727,544	7
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	1,267,806,542	1,584,979,434	25	2,026,863,879	28
A) KAPITAL I REZERVE	1,785,263,158	2,817,755,686	58	2,926,394,388	4
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	1,084,000,600	1,566,400,660	45	1,566,400,660	0
II. KAPITALNE REZERVE	47,151,429	186,262,938	295	187,400,085	1
III. REZERVE IZ DOBITI	399,937,326	483,130,297	21	540,103,118	12
1. Zakonske rezerve	16,542,776	64,736,624	291	41,937,081	-35
2. Rezerve za vlastite dionice	67,604,502	165,356,715	145	147,604,502	-11
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	67,604,502	66,709,496	-1	72,539,675	9
4. Statutarne rezerve	43,955,858	48,279,875	10	55,555,160	15
5. Ostale rezerve	339,438,692	271,466,579	-20	367,546,050	35
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE					
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	125,109,101	116,939,896	-7	400,872,825	243
1. Zadržana dobit	125,109,101	116,939,896	-7	400,872,825	243
2. Preneseni gubitak					
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	92,459,335	397,310,409	330	182,399,658	-54
1. Dobit poslovne godine	92,459,335	397,310,409	330	182,399,658	-54

2. Gubitak poslovne godine					
VII. MANJINSKI INTERES	36,605,367	67,711,486	85	49,218,042	-27
B) REZERVIRANJA	39,793,288	64,126,023	61	70,676,049	10
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	23,678,752	40,465,301	71	42,113,020	4
2. Rezerviranja za porezne obveze					
3. Druga rezerviranja	16,114,536	23,660,722	47	28,563,029	21
C) DUGOROČNE OBVEZE	754,556,961	828,320,445	10	1,070,478,219	29
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima					
2. Obveze za zajmove, depozite i slično					
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	749,013,195	752,240,469	0	998,535,006	33
4. Obveze za predujmove					
5. Obveze prema dobavljačima					
6. Obveze po vrijednosnim papirima					
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi					
8. Ostale dugoročne obveze	0	19,610,830		21,179,840	8
9. Odgođena porezna obveza	5,543,766	56,469,146	919	50,763,373	-10
D) KRATKOROČNE OBVEZE	842,172,830	1,138,653,304	35	1,125,024,230	-1
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima					
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	429,443	498,365	16	324,985	-35
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	332,543,953	466,261,658	40	385,894,673	-17
4. Obveze za predujmove	515,054	1,791,269	248	1,467,221	-18
5. Obveze prema dobavljačima	433,707,246	565,431,047	30	562,744,196	0
6. Obveze po vrijednosnim papirima	0	0		82,720,318	
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi					
8. Obveze prema zaposlenicima	54,672,705	82,743,485	51	71,839,910	-13
9. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	15,052,415	15,198,958	1	14,613,900	-4
10. Obveze s osnove udjela u rezultatu	676,868	1,395,499	106	1,198,263	-14
11. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji					
12. Ostale kratkoročne obveze	4,575,146	5,333,023	17	4,220,765	-21
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	86,784,316	96,895,061	12	93,154,658	-4
F) UKUPNO – PASIVA	3,508,570,553	4,945,750,520	41	5,285,727,544	7
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	1,267,806,542	1,584,979,434	25	2,026,863,879	28
1. Pripisano imateljima kapitala matice	1,748,657,791	2,750,044,200	57	2,877,176,346	5
2. Pripisano manjinskom interesu	36,605,367	67,711,486	85	49,218,042	-27

Izvor: Izrada autora prema bilanci Podravke d.d. za razdoblje od 2014. do 2016.

U tablici 3 prikazana je bilanca Podravke d.d. u razdoblju od 2014. do 2016. godine i ona će poslužiti kao osnova za horizontalnu analizu prema kojoj će se utvrditi kretanje pojedinih pozicija unutar aktive i pasive poduzeća u promatranom razdoblju.

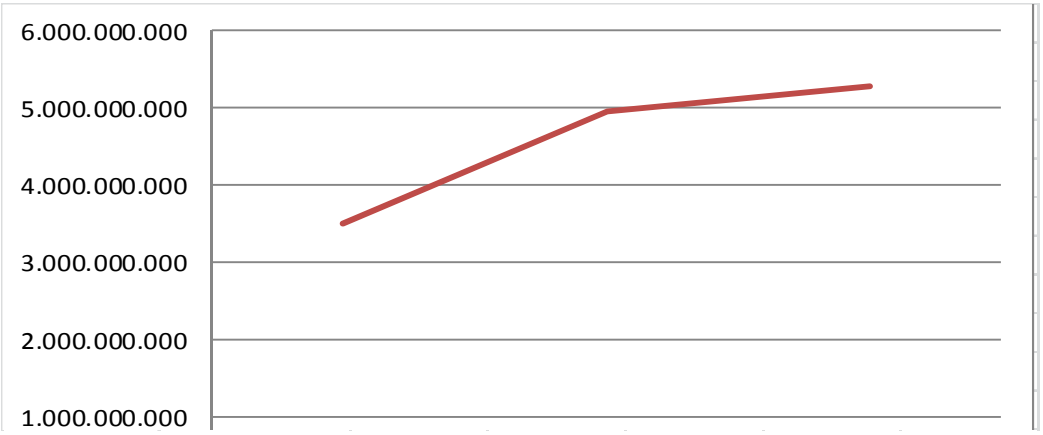

Graf 1: Kretanje ukupne aktive i pasive Podravka d.d. u vremenskm razdoblju od 2014. do 2016. godine

Izvor: Izrada autora

Na grafu 1 prikazano je kretanje ukupne imovine u razdoblju od 2014. do 2016. godine. Iz prikazanog se uočava rast imovine poduzeća u promatranom vremenskom razdoblju. U tablici 3 izračunate su relativne promjene svih pozicija bilance u razdoblju od 2014. do 2016. godine.

Dugotrajna imovina se u 2015. godini povećala u odnosu na 2014. godini za 61%. U 2016. godini također bilježi rast ali kada je se promatra u odnosu na 2015. tada je taj rast 12%. Od ukupne dugotrajne imovine materijalna imovina se povećavala svake godine tako je u 2016. godini iznosila (2,304,443,634) što je postotni porast od 52% u odnosu na 2014. godinu. Zato je nematerjalna imovina u 2014. god i 2015. god postepeno rasla, ali je u 2016. god opet pocela padati prema vrijednosti iz 2014. god.

Kratkotrajna imovina se u 2015. godini povećala u odnosu na 2014. godini za 24%. U 2016. godini također bilježi rast ali kada je se promatra u odnosu na 2015. tada je taj rast samo 2%. Od ukupne kratkotrajne imovine u 2015 godini u odnosu na 2014 godinu najviše je porasla stavka novca, nakon toga zalihe i potraživanja. u 2016 godini novac i potraživanju su nešto manje povećala dok su se zalihe smanjile.

Dugoročne i kratkoročne obveze imale su promjenjiva kretanja, što se može vidjeti iz sljedećeg grafa.

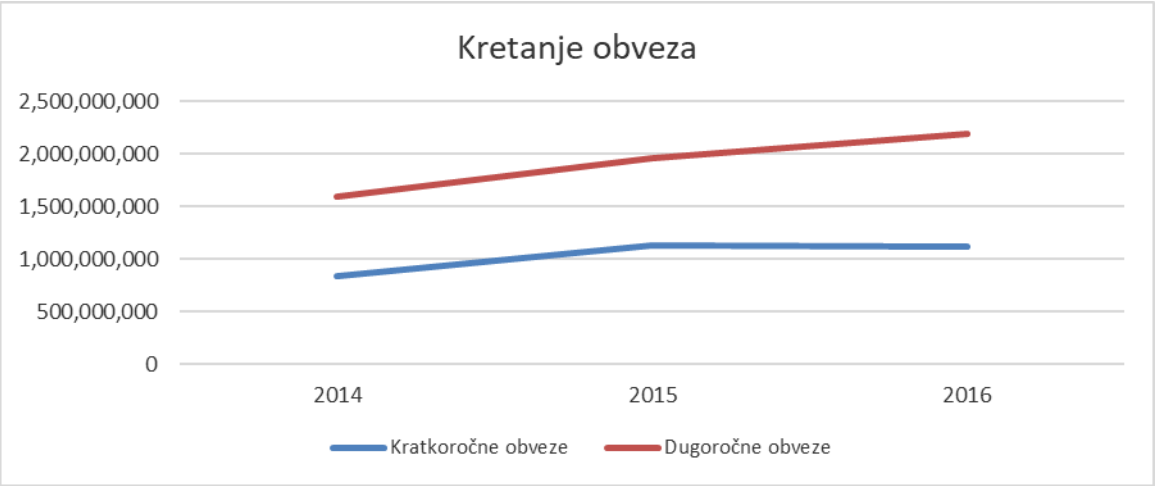

Graf 2: Kretanje obveza u razdoblju od 2014. do 2016. godine

Izvor : Izrada autora

Promatrajući kretanje ukupnih obveza u promatranom razdoblju može se zaključiti da uglavnom bilježe rast. Ukupne kratkoročne obveze su u 2015 godini u odnosu na 2014 godinu povećane za 35 %, u 2016.toj godini slične su onima iz 2015 godine i bilježe blagi pad od 1%. Što se tiče dugoročnih obveza one tijekom sve trio promatrane godine bilježe rast. Kada se promatra 2015 u odnosu na 2014 godinu tada je taj rast 10%, a kada se promatra 2016 u odnosu na 2015 godinu tada je taj rast 29%. U okviru dugoročnih obveza evidentirane su samo obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama pa je pretpostavka da je poduzeće uzelo novi kredit. Što se tiče kratkoročnih obveza u 2015 godini najviše su rasle . obveze za predujmove, obveze s osnove udjela u rezultatu, obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama i obveze prema dobavljačima. Što se tiče 2016 godine navedene obveze bilježe pad u odnosu na 2015 godinu, osim obveza prema dobavljačima koje su gotove zadržale isti iznos.

U tablici 4 prikazan je račun dobiti i gubitka Podravke d.d. u razdoblju od 2014. do 2016. godine. Na temelju izračuna će se utvrditi kretanja prihoda, rashoda, te financijskog rezultata u promatranom razdoblju.

Tablica 4: Račun dobiti i gubitaka Podravke d.d. u razdoblju od 2014. do 2016. godine

Naziv pozicije	2014	2015	relativna promjena (%) (2015 - 2014)	2016	relativna promjena (%) (2016-2015)
I. POSLOVNI PRIHODI	3,571,331,955	3,985,739,091	12	4,260,371,870	7
1. Prihodi od prodaje	3,502,615,452	3,777,215,458	8	4,185,521,111	11
2. Ostali poslovni prihodi	68,716,503	208,523,633	203	74,850,758	-64
II. POSLOVNI RASHODI	3,382,341,993	3,678,306,903	9	4,015,456,172	9
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-18,761,395	5,444,665	-129	-17,957,004	-430
2. Materijalni troškovi	2,266,283,588	2,463,868,956	9	2,656,194,728	8
a) Troškovi sirovina i materijala	1,093,619,709	1,195,070,235	9	1,458,521,578	22
b) Troškovi prodane robe	602,771,331	611,275,289	1	597,018,806	-2
c) Ostali vanjski troškovi	569,892,548	657,523,432	15	600,654,344	-9
3. Troškovi osoblja	636,354,782	687,037,665	8	820,399,504	19
a) Neto plaće i nadnice	380,272,191	412,490,533	8	483,196,309	17
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	166,596,660	177,233,391	6	221,939,176	25
c) Doprinosi na plaće	89,485,931	97,313,741	9	115,264,019	18
4. Amortizacija	134,795,623	148,312,967	10	191,429,714	29
5. Ostali troškovi	282,856,361	260,313,158	-8	268,132,528	3
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	27,834,704	48,557,992	74	5,207,486	-89
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	14,445,942	22,523,677	56	1,867,084	-92
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	13,388,762	26,034,315	94	3,340,402	-87
7. Rezerviranja	1,305,626	817,067	-37	5,526,995	576
8. Ostali poslovni rashodi	51,672,704	63,954,433	24	86,522,221	35
III. FINANCIJSKI PRIHODI	45,038,827	51,918,317	15	74,293,316	43
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima	6,300,132	8,862,043	41	18,848,300	113
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama	38,629,793	42,146,400	9	55,372,777	31
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	0	0		0	
4. Nerealizirani dobici (prihodi) od financijske imovine	108,902	909,874	735	72,240	-92
5. Ostali financijski prihodi	0	0		0	
IV. FINANCIJSKI RASHODI	129,707,276	118,103,532	-9	80,246,640	-32
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim pod	6,186,628	11,080,575	79	12,782,849	15
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i	123,102,922	99,048,025	-20	63,380,937	-36

drugim osobama					
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	417,726	12,182	-97	1,221,496	9927
4. Ostali financijski rashodi	0	7,962,750		2,861,358	-64
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0		0	
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0		0	
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	0	0		0	
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	0	0		0	
IX. UKUPNI PRIHODI	3,616,370,782	4,037,657,408	12	4,334,665,186	7
X. UKUPNI RASHODI	3,512,049,269	3,796,410,435	8	4,095,702,812	8
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	104,321,513	241,246,973	131	238,962,374	-1
1. Dobit prije oporezivanja	104,321,513	241,246,973	131	238,962,374	-1
2. Gubitak prije oporezivanja	0	0		0	
XII. POREZ NA DOBIT	9,376,280	-162,018,657	-1828	51,208,855	-132
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	94,945,233	403,265,630	325	187,753,519	-53

Izvor: Izrada autora prema računu dobiti i gubitka Podravka d.d. od 2014 do 2016.

Rezultati provedene horizontalne analize računa dobiti i gubitka ukazuju da su se u 2015.godini poslovni prihodi povećali za 12% u odnosu na 2014.godinu, u 2016. godini prihodi su se također povećali za 7% u odnosu na 2015.godinu.U okviru poslovnih prihoda konstantan rast bilježe prihodi od prodaje koji se povećaju tijekom cijelog promatranog razdoblja, dok ostali poslovni prihodi u 2015 u odnosu na 2014 rastu za 203% , a u 2016 bilježe pad u odnosu na 2015 godinu za 64 %. Financijski prihodi u 2014. god su najmanji, dok su najveći u 2016.god gdje iznose 74.293.316 kn.

Poslovni rashodi su se s godinama poslovanja povećali, te su u 2016.godini narasli za 9% u odnosu na 2015 godinu. Isto povećanje dešava se i u 2015 godini u odnosu na 2014 godinu. Najveće povećanje u okviru poslovnih rashoda bilježi se kod amortizacije, troškova sirovina i materijala i troškova osoblja.

Ukupni prihodi i rashodi za sve tri godine su poprilično slično rastu. Poduzeće u sve tri promatrane godine ostvaruje dobit koja je najveća u 2015. godini .

Kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda može se promotriti i na sljedećem grafikonu iz kojeg je vidljiv usporedni trend kretanja prihoda i rashoda u promatranom vremenskom razdoblju.

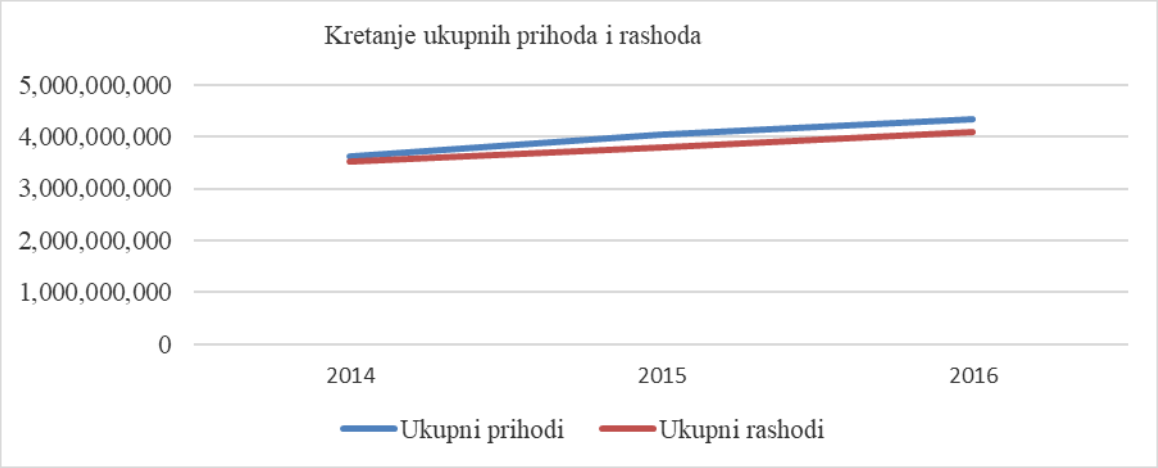

Graf 3: Kretanje ukupnih prihoda i rashoda od 2014. do 2016. godine (000 kn)

Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 3. vidljivo je kako su se prihodi i rashodi slično povećavali u 2016 godini u odnosu na protekle godine.

4.3. Vertikalna analiza poduzeća Podravka d.d.

„Vertikalna analiza prikazuje postotni udjel svake stavke financijskog izvještaja u odnosu na odgovarajući zbroj. Ona se koristi da bi se pokazao odnos različitih dijelova prema krajnjem zbiru u jednom financijskom izvještaju.“[50] U tablici 3 prikazana je vertikalna analiza bilance (aktiva) Podravke d.d. u razdoblju od 2014. do 2016. godine.

Tablica 5: Vertikalna analiza bilance (aktiva) od 2014. do 2016. godine

	2014.	2015.	2016.
Dugotrajna imovina			
Nekretnine, postrojenja i oprema	34.27 %	39.18 %	43.59 %
Goodwill	0.73 %	0.53 %	0.49 %
Nematerijalna imovina	7.70 %	6.28 %	5.56 %
Odgođena porezna imovina	1.42 %	4.66 %	3.51 %
Ostala (dugotrajna) financijska imovina	0,28%	0,23%	0,11%
UKUPNO dugotrajna imovina	43.63 %	50.51 %	52.99 %
Kratkotrajna imovina	55.98 %	49.14 %	46.70 %
Zalihe	23.18 %	20.36 %	18.12 %
Potraživanja od kupaca i ostala Potraživanja	24.29 %	20.82 %	20.91 %
UKUPNO	100,00%	100,00%	100,00%

Izvor: Izrada autora

[50]Vujević, I. (2004): Financijska analiza u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet Split, Split, str.123.

Iz tablice 5 vidljivo je da u ukupnoj imovini u 2016 godini otprilike 53% zauzima dugotrajna imovina, a 47 % kratkotrajna imovina. U dugotrajnoj imovni najveći udio imaju nekretnine postrojenja i oprema. U 2016.godini udio im je u ukupnoj imovini 43%, dok su u 2014 i 2015 iznosila nešto manje. Nematerijalna imovina zauzima u ukupnoj imovini oko 6% dok na goodwill i odgođenu poreznu imovinu otpada oko 4% aktive. U okviru kratkotrajne imovine najveći udio imaju potraživanja od kupaca te ostala potraživanja koja su u 2014 u ukupnoj imovini iznosila 24.29% dok su u 2015 i 2016 godini iznosila nešto manje. Zalihe se postepeno od 2014. god smanjuju kao i potraživanja od kupaca i ostala potraživanja i u 2016 godini u ukupnoj imovini iznose 18,12%.

U tablici 6 prikazana je vertikalna analiza bilance (pasiva) za poduzeće Podravka d.d. u promatranom vremenskom razdoblju.

Tablica 6: Vertikalna analiza bilance (pasiva) u razdoblju od 2014. do 2016. godine

	2014.	2015.	2016.
Zadržana dobit	3.56 %	2.36 %	7.58 %
Manjinski udjeli	1.04 %	1.36 %	0.93 %
UKUPNO GLAVNICA	50.88 %	56.97 %	55.36%
Dugoročne obveze	21.50 %	16.74%	20.25
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	21.34 %	15.20 %	18.89 %
Rezerviranja	1.13 %	1.29 %	1.33 %
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	2.47 %	1.95 %	1.76 %
UKUPNO dugoročne obveze	21.50 %	15,12%	20.25%
Kratkoročne obveze	24.00 %	23.02 %	21.28 %
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	22,77%	16.74 %	18,47%
Kratkoročni krediti	19,46%	14,63%	12,82%
Rezerviranja	1.13 %	1.29 %	1.33 %
UKUPNO kratkoročne obveze	42,83 %	44,71 %	32,29 %
UKUPNO GLAVNICA I OBVEZE	100%	100%	100%

Izvor : Izrada autora

U tablici 6 prikazana je struktura pasive iz koje se može uočiti postupno povećanje djela glavnice koja u ukupnoj pasivi ima udio u 2016 godini 55%. U istom razdoblju u ukupnoj pasivi udio dugoročnih obveza iznosi oko 20% a kratkoročne su nešto veće i u ukupnoj pasivi sudjeluju s 21%. Udio dugoročnih obveza bio je najviši u 2014 godini, a iznosio je 21%, dok je u 2015 godini bio najmanji, a iznosio je 15%. U posljednje tri promatrane godine, 2014, 2015 te 2016 udio kratkoročnih obveza se smanjio. Obveze po kratkoročnim kreditima su bile najveće u 2014. godini kad su iznosili 19.46%, dok su se u 2015. i u 2016 postepeno smanjivali. Obveze prema dobavljačima i ostale obveze zauzimaju 18,47 % pasive.

Rezerviranja su kroz tri godine povećavala, te u 2016. god iznose 1.33 %. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja su 2014. godine iznosili 2.47 %, nakon toga svake godine je bio pad i u 2016. godini iznosi 1.76 %.

U nastavku rada će se u tablici 7 prikazati račun dobiti i gubitaka za poduzeće Podravku d.d. u razdoblju od 2014. godine do 2016. godine.

Tablica 7: Račun dobiti i gubitaka Podravke d.d. u razdoblju od 2014. do 2016. godine

	2014.	2015.	2016.
Prihod od prodaje	96,82%	94.76%	98.24%
Ostali poslovnih prihodi	1.92%	5.23%	1.75%
Financijski prihodi	1.26%	1.30%	1.74%
UKUPNO	100,00%	100,00%	100,00%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-0.53%	0.13%	-0.42%
Materijalni troškovi	64.52%	61.81%	62.34%
Troškovi osoblja	18.11%	17.23%	19.25%
Ostali troškovi	8.05%	6.53%	6.29%
Ostali poslovni rashodi /	1.47%	1.60%	2.03%
Financijski rashodi	3.69%	2.96%	1.88%
UKUPNI RASHODI	100%	100%	100%

Izvor: Izrada autora

U tablici 7 prikazana je vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Podravke d.d. u razdoblju od 2014. do 2016. godine. Najznačajniji dio ukupnih prihoda su prihodi od prodaje, koji su u promatranom razdoblju 2016 bio najveći, a iznosili su 98,24%. Ostali poslovnih prihodi su u 2014. godini i 2016. godini su poprilicno jednaki (1.92% i 1.75%) dok u 2015. godini iznose povećanje i u ukupnim prihodima sudjeluju 5.23% . Financijski prihodi u ukupnih prihodima sudjeluju u 2014 i 2015 godini oko 1, % dok u 2016 rastu pa im je udio u ukupnim prihodima 1,74%.

U strukturi rashoda najznačajniji su materijalni troškovi koji su bili najviši u 2014 godini, a iznosili su 64.52% te su se godinama smanjivali i u 2016 godini njihov udio je 62,34%, zatim troškovi osoblja koji su najviši bili u 2016.godini sa 19,25 %, a najmanji u 2015 s udjelom od 17,23%. Financijski rashodi tokom godina smanjivali, a najviše su iznosili u 2014. god kad su dosezali 3.69% ukupnog udjela, dok u 2016 godini sudjeluju u ukupnim rashodima sa 1,88%.

5. ZAKLJUČAK

Poduzeće Podravka je poduzeće koje je prepoznatljivo na tržištu i koje stabilno posluje. Ovim završnim radom nastojalo se praćenjem analiza promjena financijskih izvještaja Podravke prikazati poslovanje Podravke kroz tri godine: 2014, 2015 i 2016. godini. Provela se horizontalna i vertikalna analiza za navedeno vremensko razdoblje. Analizu je nužno provoditi kako bi se dobile detaljnije informacije iz financijskih izvještaja. Važnost analize financijskih izvještaja i praćenja promjena na pozicijama financijskih izvještaja nužno je za planiranje, nadzor poslovanja, te ocjenu poslovanja poduzeća.

Provedenom horizontalnom analizom u razdoblju od 2014 do 2016 godine uočava se rast i dugotrajne i kratkotrajne imovine poduzeća i rast dugoročnih obveza poduzeća te blago smanjenje kratkoročnih obveza. Rezultati provedene horizontalne analize računa dobiti i gubitka ukazuju na konstantno povećanje poslovnih prihoda. Poslovni rashodi su se s godinama poslovanja povećali, te su u 2016.godini narasli za 9% u odnosu na 2015 godinu. Poduzeće u sve tri promatrane godine ostvaruje dobit koja je najveća u 2015. godini. Vertikalnom analizom utvrđeno je da najznačajniji dio ukupnih prihoda su prihodi od prodaje i da u 2016 godini najveći, a iznosili su 98,24%. Ostali poslovnih prihodi su u 2014. godini i 2016. godini su poprilično jednaki dok se u 2015. godini iznose povećavaju. Financijski prihodi u 2016 rastu. U strukturi rashoda najznačajniji su materijalni troškovi koji su bili najviši u 2014 godini, te su se godinama smanjivali i u 2016 godini njihov udio je 62,34%, zatim troškovi osoblja koji su najviši bili u 2016.godini, a najmanji u 2015.Financijski rashodi tokom godina smanjivali, a najviše su iznosili u 2014. god kad su dosezali 3.69% ukupnog udjela. Analizom promjene pozicija financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Podravka može se zaključiti da je poduzeće Podravka d.d najuspješnije poslovalo u 2015 godini ali da još uvijek dobro posluje te da ima jake i dobre temelje da bude još jača i bolja.

LITERATURA

1. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb.
2. Bolfek, B., Stanić, M., i Knežević, S. (2012). Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues, 25(1), 146-167.
3. Čular, M., Interna skripta, Analiza financijsih izvješća (2013/2014.)
4. Dečman, N. (2012): Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH, Ekonomski pregled, 63 (7-8), str. 446-467
5. Narodne novine (2009): Međunarodni računovodstveni standardi, MRS 1; Prezentiranje financijskih izvještaja, Narodne novčine d.d., Zagreb, br. 136.
6. Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1: Financijski izvještaji,Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86/15
7. Podravka, [Internet] raspoloživo na: http://www.podravka.hr/kompanija/vizija-i-misija [20.09.2016.]
8. Šlibar, D. (2010). Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja. Računovodstvo i porezi u praksi, 5., str 1-4.
9. Vujević, I. (2004): Financijska analiza u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet Split, Split.
10. Vujević I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-Tisak, Split.
11. Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.
12. Žager K., Mamić Sačer I.,Sever S., Žager L. (2009):Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.

POPIS GRAFOVA I TABLICA

Graf 1: Kretanje ukupne aktive i pasive Podravka d.d. u vremenskm razdoblju od 2014. do 2016. godine 25
Graf 2: Kretanje obveza u razdoblju od 2014. do 2016. godine (u 000kn)..... 26
Graf 3: Kretanje ukupnih prihoda i rashoda od 2014. do 2016. godine (000 kn) 30
Tablica 1.: Skraćeni prikaz bilance 6
Tablica 2.: Skraćeni prikaz prihoda i rashoda 7
Tablica 3: Horizontalna analiza bilance (aktiva i pasiva) u razdoblju od 2014. do 2016. godine 22
Tablica 4: Račun dobiti i gubitaka Podravke d.d. u razdoblju od 2014. do 2016. godine 27
Tablica 5: Vertikalna analiza bilance (aktiva) od 2014. do 2016. godine..... 31
Tablica 6: Vertikalna analiza bilance (pasiva) u razdoblju od 2014. do 2016. godine 32
Tablica 7: Račun dobiti i gubitaka Podravke d.d. u razdoblju od 2014. do 2016. godine 33

SAŽETAK

Problem istraživanja ovog rada predstavlja važnost analize financijskih izvještaja i promjena na pozicijama financijskih izvještaja za planiranje i nadzor poslovanja. Cilj rada je objasniti računovodstvene postupke analize promjena pozicija financijskih izvještaja na praktičnom primjeru, odnosno na primjeru poduzeća Podravka d.d. Sama analiza se radi kako utvrdilo u kojem se smjeru kreće poslovanje poduzeća. Horizontalnom i vertikalnom analizom je prikazano poslovanje poduzeća Podravke d.d kroz razdoblje od 2014 do 2016 godine. Horizontalnom analizom utvrđeno je da poduzeće najvišu dobit ostvarila u 2015 godini, dok vertikalna analiza pokazuje da je poduzeće najviše ostvarilo prihoda od prodaje u 2016 godini i da je to u strukturi prihoda najveći prihod. Nakon što su provedene analize može se zaključiti da poduzeće Podravka d.d uspješno posluje.

Ključne riječi: horizontalna analiza, vertikalna analiza, financijski izvještaji

SUMMARY

The problem of this paper is the importance of analyzing financial statements and changes in positions of financial statements for business planning and supervision. The aim of the paper is to explain the accounting procedures of the analysis of changes in the positions of the financial statements on a practical example, ie on the example of Podravka d.d. The analysis itself is to determine the direction in which the company's business is moving. Horizontal and vertical analysis shows the business operations of Podravka dd through the period from 2014 to 2016. Horizontal analysis found that the company had the highest profit in 2015, while the vertical analysis shows that the company had the highest sales revenue in 2016 and that it was the largest income in the revenue structure. After the analyzes carried out it can be concluded that the company Podravka d.d successfully operates.

Key words: horizontal analysis, vertical analysis, financial reports